

168. Адгадайце загадку. З «рассыпанных» літар складзіце слова-адгадку.

На траве, як агеньчыкі, ружавеюць вугельчыкі.

Спішыце загадку разам з адгадкай.

У выдзеленых словах падкрэсліце літары, якія абазначаюць зычныя гукі.

Вымаўленне і правапіс слоў з ў

169. Прачытайце назвы птушак.

ласта	ў	ка	ж	у	равель
маліна		ка	б		сел
жа		рук	к		лік

Чым адрозніваюцца гукі [у] і [ў]? Якой літарай абазначаецца гук [ў]?

Гук [ў] — зычны, гук [у] — галосны.

170. Прачытайце.

па-беларуску аўтобус траўка воўк	па-руску автобус травка волк
---	---------------------------------------

Якімі гукамі адрозніваюцца словы, напісаныя па-беларуску і па-руску?

Спішыце беларускія словы. Падкрэсліце літару **ў** разам з папярэдняй літарай.

Пасля якіх літар пішацца **ў**?

Літара **ў** (*у* нескладовае) пішацца пасля галосных: *леў, праўда, воўк. Улетку Вера жыла ў вёсцы.*

171. Прачытайце сказы.

Ластаўкі, жаўрукі, жураўлі — пералётныя птушкі. Восенню яны адлятаюць у вырай.

в́ырай — рус. *тёплые края*

Выпішыце словы з гукам [ў] у алфавітным парадку. Падкрэсліце літару **ў** адной рыскай.

172. Прачытайце.

Белавежская пушча самая вядомая ў Беларусі. Гало..ная ўкра́са пушчы — зубр. Зубр — цар звяро.. . Ён самы вялікі і дужы.

укра́са — упрыгажэ́нне, краса́

Якую літару трэба ўставіць у словы? Спішыце сказы, у якіх гаворыцца пра зубра. Устаўце прапушчаныя літары.

173. Дапоўніце сказ слоўнікавым словам.

Па..лік запусці.. рыбку ў

Спішыце, устаўляючы прапушчаныя літары.

Ці ёсць у вас або ў вашых знаёмых аква-рыум? Якіх акварыумных рыбак вы ведаеце? Як пра іх трэба клапаціцца?

174. Прачытайце. З кім параўноўваецца вецер? Раствлумачце правапіс ў.

Вецер ноччу выў, як воўк,
толькі раніцаю змоўк.

Пэўна, ён стаміўся выць
і цяпер у садзе спіць.

В. Кудлачоў.

Спішыце першы сказ, падкрэсліце літару **ў** разам з папярэдняй літарай.

175. Прачытайце.

Жоўтае лісце падае на зямлю. Зніклі
ластаўкі, жураўлі. Няма матылькоў. Дзень
стаў кароткім, ноч — доўгай.

Выпішыце словы з **ў**. Падкрэсліце літару **ў**
адной рыскай, а літару, пасля якой пішацца **ў**, —
дзвюма.

176. Разгледзьце на малюнку помнік літары **ў**.
Прачытайце тэкст і скажыце, у якім горадзе Бе-
ларусі ён устаноўлены.

Гук [ў] адметны ў бе-
ларускай мове. Літара **ў**
ёсць толькі ў беларускім
алфавіце і ў алфавіце
эскімосаў. У горадзе По-
лацку пастаўлены пом-
нік літары **ў**.

177. Прачытайце народныя прыкметы.

Вялікія мурашнікі **ўвосень** — на суровую зіму. Увосень шмат жалудоў на дубах — на цёплую зіму.

У выдзеленым слове растлумачце правапіс літары **ў**. Падумайце, чаму ў другім сказе гэта слова пачынаецца з **у**.

Літара **ў** не пішацца пасля знакаў прыпынку: *Улетку Вера з бацькамі хадзіла на рэчку, у лес.*

178. Прачытайце загадку. З літар, якія схаваліся на малюнку, складзіце адгадку. Спішыце, устаўце літару **у** або **ў**.

..дзень адпачывае, а ..ночы лятае.

Завяжы вузлялок!

Вялікай літары **ў** не бывае.

179. Вусна дапоўніце сказы патрэбнымі словамі.

Дачка дапамагала маме.

Сын ... маме.

Унучка чытала бабулі кнігу.

Унук ... бабулі кнігу.

Дзяўчынка пісала ліст.

Хлопчык ... ліст.

Мама слухала радыё.

Тата ... радыё.

Запішыце словы, якімі дапоўнілі сказы. Падкрэсліце літару **ў**.

У з о р: *дапамагаў*.

180. Прачытайце сказы. Пра хлопчыкаў ці дзяўчынак ідзе ў іх размова?

Саша мыла посуд.

Жэня рабіла ўрокі.

Змяніце адно слова ў кожным сказе так, каб размова ў іх ішла пра хлопчыкаў. Запішыце.

181. Паслухайце тэкст. Чаму ўцёк Уладзік? Як незнаёмы хлопчык абараніў Ганначку? Чаму ён прыйшоў на дапамогу дзяўчынцы?

Выратавальнік

Уладзік і Ганначка вярталіся са школы. Ішлі і паціху гаварылі. Раптам ..ладзік абярну..ся і кіну..ся наўцёкі.

Ганначка ледзь не самлела. Вялізны сабака бег проста на яе. Ён бы.. злосны і гырка.. . Дзя..чынка ад страху заплюшчыла вочы.

Раптам незнаёмы хлопчык падбег да Ганначкі і стаў паміж дзя..чынкай і сабакам. Сабака спыні..ся і грозна гляну.. на хлопчыка. Але той не варухну..ся. Сабака апусці.. вочы і адбег ад дзяцей.

Прачытайце тэкст. Якія літары трэба ўставіць у словы? Раствлумачце свой выбар.

Спішыце выдзелены сказ. Падкрэсліце літары, якія ўставілі.

182. Прачытайце прыказкі. Чаму ў добрага чалавека шмат сяброў?

1. У добрага чалавека заўсёды многа сяброў. 2. Добраму ўсюды добра.

Раствлумачце правапіс ў. Запішыце другую прыказку пад дыктоўку настаўніка.

183. З «рассыпанных» літар складзіце словы і запішыце іх. Падкрэсліце ў.

д, з, ч, ы, н, я, ў, к, а
с, р, я, б, о, ў, а, к

Вусна дапоўніце сказы патрэбнымі словамі.

Аленка — добрая

... заўсёды дапамагае ўсім у класе.

Гульня «Чароўныя фарбы» (у — ў).

184. Прачытайце. Выберыце літары, якія трэба ўставіць у словы. Запішыце верш.

Таня (у/ў)стала раніцай,
вокны (у/ў)се памыла,
кажа маме: «Я ў пакой
сонейка ўп(у/ў)сціла».

П. Прануза.

Склад. Падзел слоў на склады

па-беларуску склад	па-руску слог
-----------------------	------------------

Успомніце з урокаў рускай мовы _____

Як даведацца, колькі ў слове складоў?

185. Вымавіце словы па складах.

Мароз, завіруха, сняжынка, іней, снег.

Колькі ў кожным слове складоў? Як вы пра гэта даведаліся? Спішыце словы, падзяляючы іх на склады.

Колькі ў слове галосных гукаў, столькі і складоў: лёд, зі-ма, хо-лад, за-ве-я.